

Република Македонија
— Министерство за финансии

КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ ИЗВЕШТАЈ
К-1-2014

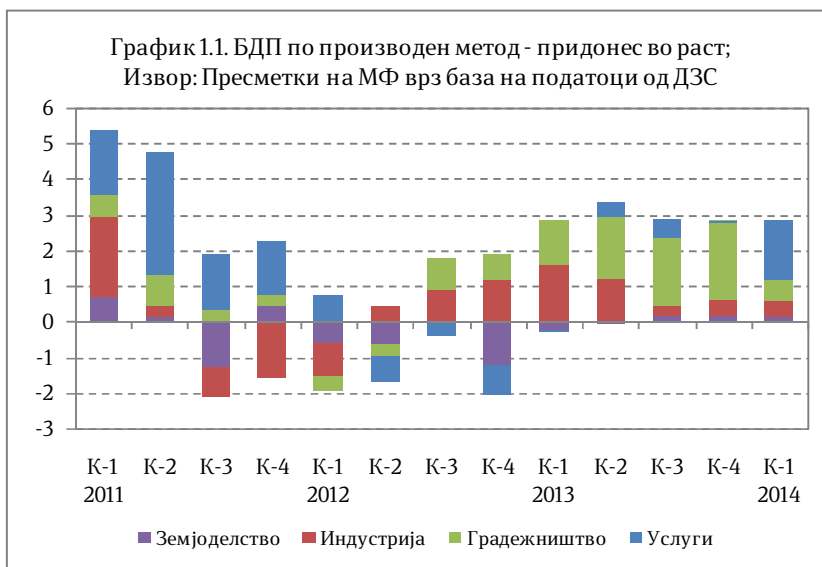
Резиме

- **БДП** во К-1-2014 во однос на истиот квартал претходната година забележа **реален раст** од 3,9%;
- **Бројот на вработени** во К-1-2014 е повисок за 2,6% во однос на истиот квартал претходната година. **Бројот на невработени** се намали за 4,5% на годишна основа, што резултираше со намалување на **стапката на невработеност** во К-1-2014 на 28,4%;
- **Стапката на инфлација** во К-1-2014, мерена според индексот на трошоци на живот, забележа раст од 0,6% во однос на истиот квартал во 2013 година;
- Просечната **брuto плата** во К-1-2014 изнесува 30.884 денари и споредено со бруто платата во К-1-2013 е пониска за 0,3% на номинална основа и за 0,9% на реална основа;
- Вкупните **буџетски приходи** во К-1-2014 се повисоки за 8% споредено со истиот квартал од 2013 година, а вкупните **буџетски расходи** се повисоки за 5%;
- Вкупниот **депозитен потенцијал** на банките во К-1-2014 се зголеми за 2,2% на квартална основа;
- **Кредитната активност** на банките кон недржавниот сектор во К-1-2014 бележи раст од 1,8% на квартално ниво;
- **Македонскиот берзански индекс МБИ-10** во март 2014 година се намали за 0,8% во однос на декември 2013 година, додека вкупниот промет остварен на берзата се зголеми за 3,4%;
- Во К-1-2014 на годишно ниво е забележан **раст на извозот** од 13% и раст на **увозот** од 9,1%, со што вкупната **надворешно-трговска размена** изразена во евра забележа раст од 10,6%;

1. Макроекономски трендови и реален сектор

БДП во К-1-2014 во однос на истиот квартал од 2013 година забележа **реален раст** од 3,9%, што претставува одредено забрзување на растот во однос на претходната година. Номиналниот раст на БДП во К-1-2014 изнесува 5,8% споредено со истиот квартал претходната година, што имплицира дека БДП дефлаторот изнесува 1,8%.

Анализирано според **производната страна на БДП**, во К-1-2014 позитивни остварувања забележаа сите сектори. Највисок раст регистрираше секторот Градежништво, од 13,7%, и се надоврзува на високите стапки на раст остварени претходната година. Секторот Финансиско

посредување продолжува со позитивните движења, и во К-1-2014 забележа раст од 4,7%. Секторот Трговија забележа раст од 3,3%, по падот од 1,5% во претходниот квартал, главно резултат на позитивните движења во трговијата на големо. Секторот Сообраќај, складирање и врски забележа раст од 2,8%, по стагнацијата во претходните два квартали. Индустриското производство продолжува со позитивните движења и оваа година, и во К-1-2014 забележа раст од 2,4%. Секторот Земјоделство забележа раст од 1,6%, а во секторот Хотели и ресторани е забележан раст од 1,3%. Стапката на раст во секторот Јавна управа изнесува 0,6%.

Растот на **индустриското производство**¹ во К-1-2014 од 3% се должи на остварените позитивни стапки кај: вадење на други руди и камен (20,9%), производство на прехранбени производи (0,5%), производство на пијалаци (19%), производство на текстил (20,2%), производство на облека (7,7%), преработка на дрво и производи од дрво (8,1%), производство на хартија (0,4%), печатење и продукција на снимени медиуми (7%), производство на хемикалии и хемиски производи (34,5%), производство на производи на гума (69,6%), производство на други неметални минерални производи (35,9%), производство на електрична опрема (45,5%), производство на машини и уреди (19,9%), производство на моторни возила, приколки и полуприколки (357,6%), производство на мебел (3,5%) и останата производствена индустрија (16,4%). Оттука, позитивен годишен раст е регистриран кај 16 гранки, кои сочинуваат 58,4% од индустриското производство.

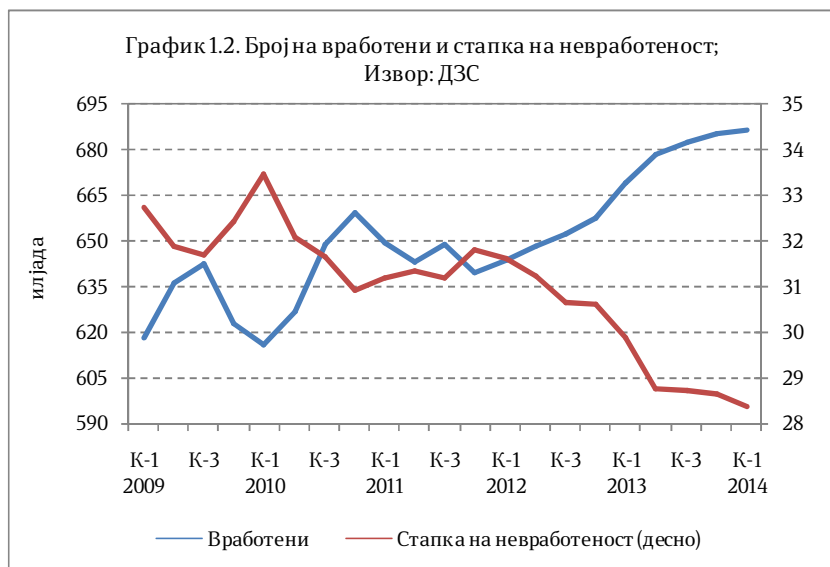
¹ Пресметан врз основа на месечното соопштение Индекс на индустриското производство.

Од друга страна, пад е остварен кај: вадење на јаглен и лигнит (5,6%), вадење на руди на метал (2,6%), производство на тутунски производи (20,1%), производство на кожа (9,5%), производството на кокс и рафинирани нафтени производи (99,7%), производство на фармацевтски производи (0,5%), производство на метали (3,5%), производство на фабрикувани метални производи (29%), производство на останата опрема за транспорт (43,8%), поправка и инсталирање на машини и опрема (22%) и снабдување со електрична енергија гас пареа и климатизација (16,6%).

Анализирано според **расходната страна на БДП**, во К-1-2014 растот е придвижен од бруто инвестициите, кои забележаа раст од 26,5%. Растот на инвестициите соодветствува со растот на капиталните буџетски расходи и растот на градежната активност, како и со растот на увозот на инвестициски добра. Финалната потрошувачка во К-1-2014 забележа раст од 1,7%, што се должи на растот и на јавната потрошувачка (2,2%) и на личната потрошувачка (1,6%). Растот на личната потрошувачка е главно резултат на позитивните движења на пазарот на трудот, односно растот на вработеноста за 2,6% во К-1-2014.

Растот на економската активност во земјите на ЕУ и соодветно на екстерната побарувачка, како и растот на извозниот потенцијал на земјата, резултираа со зголемување на надворешната трговија. Извозот и увозот на стоки и услуги забележаа идентични стапки на раст од 12,5%. Сепак, со оглед на пониското учество на извозот во вкупната надворешно-трговска размена, нето извозот има негативен придонес во вкупниот економски раст.

Во К-1-2014 продолжија позитивните движења на пазарот на работна сила. Според **Анкетата на работна сила**, бројот на вработени во К-1-2014 е повисок за 2,6% во однос на истиот квартал од претходната година. Растот на вработеноста е придружен со пад на бројот на невработени, кој на годишна основа е

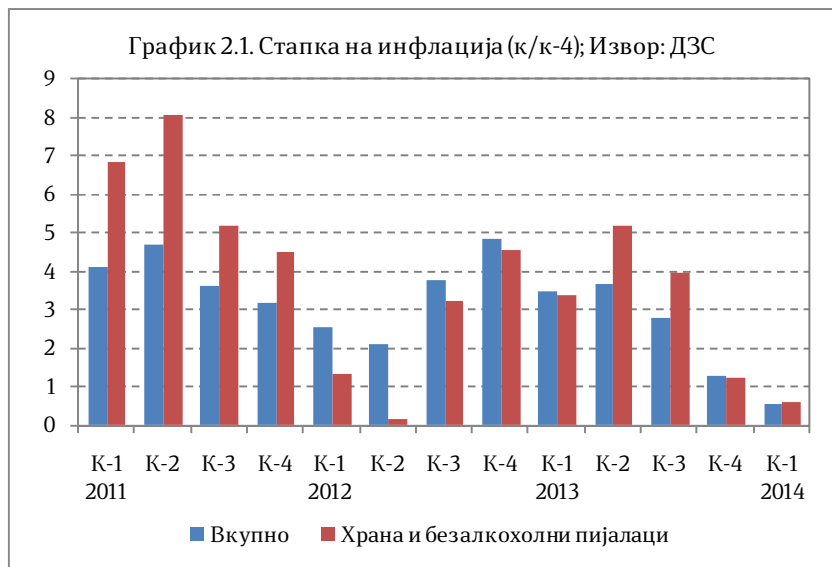
намален за 4,5%. Бројот на активно население во К-1-2014 е повисок за 0,5% на годишна основа. Ваквите движења на пазарот на работна сила предизвикаа стапката на невработеност во К-1-2014 да се намали на 28,4%, односно за 1,5 п.п. споредено со истиот квартал од претходната година. Стапката на вработеност во К-1-2014 изнесува 41% и во однос на истиот квартал претходната година е повисока за 1 п.п.. Активното население во К-1-2014 претставува 57,3% од вкупното

работоспособно население, што претставува зголемување од 0,3 п.п. споредено со истиот квартал претходната година.

2. Цени, трошоци и продуктивност

Стапката на инфлација, мерена според Индексот на трошоци на живот, во К-1-2014 изнесува 0,6% во однос на истиот квартал од 2013 година, што претставува забавен интензитет на инфлацијата споредено со стапката од 1,3% регистрирана во претходниот квартал. Највисок раст на цените е забележан кај категоријата Здравје од 12,1%, следен од растот во категоријата Алкохолни пијалаци и тутун и пијалаци од 5,4% и Комуникации од 2,3%. Во категоријата Останати стоки и услуги цените се зголемија за 1,9%, додека порастот на цените во категоријата Храна и пијалаци која има најголемо учество во општото ниво на цени, изнесува 0,6% во однос на истиот квартал од 2013 година.

Растот на цените во категоријата Храна и пијалаци е се позабавен споредено со претходните месеци и главно се должи на порастот на цените на зеленчукот. Цените во категориите Облека и обувки и Образование се зголемија за 0,4% и 0,2%, соодветно.

Цените во категоријата Домување, вода, електрика, гас и други горива се намалија за 2,2%, како резултат на падот на цените на електричната и топлинската енергија од 3,2% и 12,3%, соодветно. Пад на цените е забележано и во категориите Транспорт за 1,2%, Рекреација и култура и Ресторани и хотели за 0,8% и во категоријата Мебел, покуќнина и одржување на покуќнината за 0,4%.

Цените на мало продолжија со трендот на забавен пораст и во К-1-2014 се зголемија за 0,2% споредено со истиот квартал од 2013 година, наспроти растот од 0,6% регистриран во претходниот квартал.

Највисок придонес во растот на цените на мало има категоријата Стоки, каде е забележан раст на цените од 0,3%, придонесувајќи со 0,2 п.п. во вкупниот раст на цените на мало. Растот на цените во оваа категорија се должи на растот на цените на земјоделските производи од 4,7%, додека цените на индустриските производи забележаа пад од 0,1%. Малопродажната цена на тутунот се зголеми за 2,9%, на пијалациите за 1%, а прехранбените и непрехранбените индустриски производи

забележаа пад на цените на мало од 0,2% и 0,4%, соодветно. Цените на мало во категоријата Услуги во К-1-2014 останаа непроменети.

Просечната **нето плата** во К-1-2014 изнесува 21.091 денари и е пониска за 0,2% на номинална основа од нето платата во К-1-2013. На реална основа, нето платата забележа пад од 0,8%. Просечната **брuto плата** изнесува 30.884 денари и бележи пад од 0,3% на номинална основа, односно пад од 0,9% на реална основа, споредено со брутo платата во К-1-2013.

Растот на економската активност во К-1-2014 беше проследен со раст и на бројот на вработени. Притоа, економскиот раст беше посилен од вработеноста, што резултираше со раст и на **продуктивноста на трудот** од 1,3%, по падот од 1,1% во претходниот квартал. На Графикот 2.2 е прикажан годишниот раст на продуктивноста на трудот.

3. Фискален сектор

Во првиот квартал од 2014 година беше забележано повисоко остварување на вкупните буџетски приходи за 8,0% во однос на истиот квартал од 2013 година, истовремено придружено со поголеми буџетски расходи за 5,0%. Ова придонесе **дефицитот на Буџетот** во К-1-2014 да изнесува 11.126 милиони денари или 10,2% од реализираниот БДП за овој квартал (дефицитот на Централниот буџет изнесуваше 9.991 милиони денари, односно 9,2% од БДП).

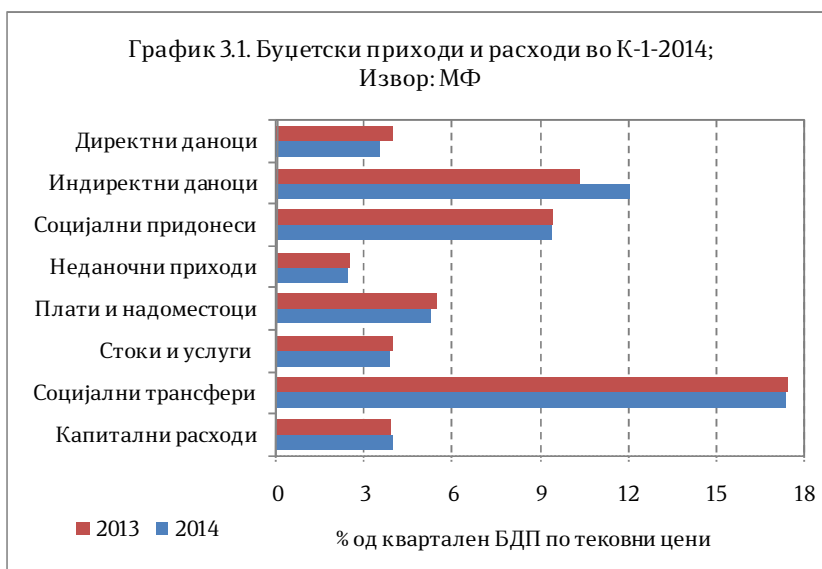
Во првиот квартал од 2014 година продолжи да се води контрациклична фискална политика насочена кон ублажување на последиците од светската економска криза врз македонската економија и задржување на макроекономската стабилност. Притоа не беше загрозната фискалната одржливост на јавните финансии.

Вкупните **буџетски приходи** забележаа учество од 29,6% од реализираниот БДП и се повисоки за 8,0% споредено со истиот квартал од 2013 година, што најмногу се должи на повисокото остварување на даночните приходи од 10,4%, придонесите од 5,1%, додека неданочните приходи се зголемија незначително, односно за 0,8%. Притоа кај даночните приходи беше забележана повисока наплата кај данокот на

додадена вредност, персоналниот данок и царините, додека кај данокот на добивка и кај акцизите беше реализирана пониска наплата. Приходите од ДДВ доминираат и претставуваат 54,7% од вкупните даночни приходи, тие во К-1-2014 се повисоки за рекордни 34,0% споредено со истиот квартал од 2013 година. Во структурата на бруто приходите од ДДВ, бруто наплатата е речиси идентична, односно пониска за незначителни 0,05%, додека повратот по основ на ДДВ е понизок за 38,0% споредено со истиот период 2013 година.

Во структурата на ДДВ најголемо е учеството на ДДВ при увоз кој забележува пад од 2,9%, додека ДДВ од прометот во земјата забележува пад од 6,6%, учеството на ДДВ донациите и каматата е незначително (0,9%). Приходите од акцизи се пониски за 2,3% споредено со истиот квартал од 2013 година. Во рамки на директните даноци, кај персоналниот данок на доход е забележано зголемување од 14,4%, Приходите од данокот на добивка беа намалени за 35,7% во споредба со истиот квартал од претходната година, при што треба да се има предвид дека приходот за овој данок главно е резултат на данокот наплатен по основ на месечни аконтации и по исплатена дивиденда и друга распределба од добивката и на задржан данок платен на странски правни лица.

Гледано од аспект на структурно учество во БДП, директните даноци, на годишна основа, го намалија своето учество во БДП за 0,4 п.п. (3,5% од БДП), додека кај индиректните даноци беше забележано зголемување на учеството за 1,7 п.п. (12,0% од БДП).

Наплатата на социјалните придонеси беше повисока за 5,1%, при што зголемување на наплатата беше забележано кај сите придонеси, односно кај придонесите за пензиско осигурување од 5,2%, кај придонесите за здравствено осигурување 4,8% и кај придонесите за вработување од 4,8%. Неданочните приходи, кои претставуваа 2,4% од вкупниот квартален БДП, беа реализирани повеќе за 0,8% во однос на истиот период од 2013 година.

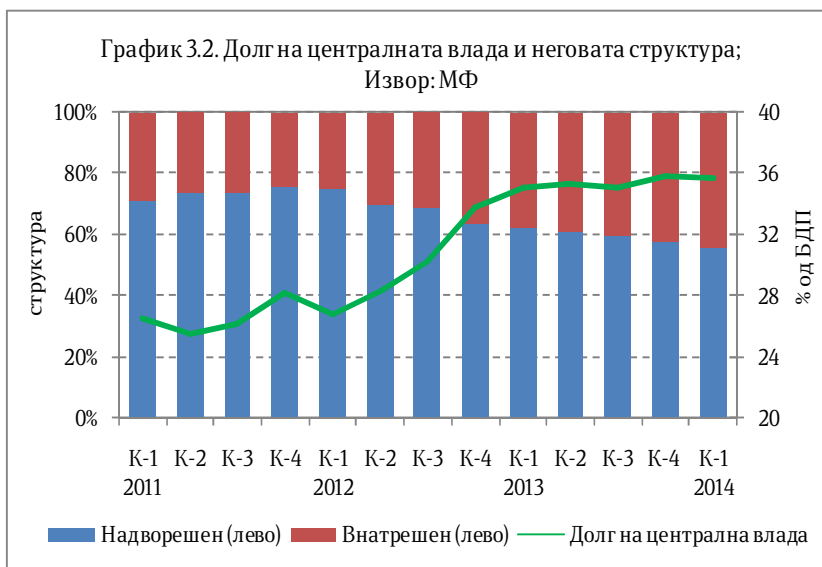
Капиталните приходи во К-1-2014 на годишна основа беа пониски за 39,4% (во овие приходи спаѓаат приходите од закуп на градежно земјиште, продажба на станови,

како и приходи од дивиденди). Споредено со К-1-2013, приходите по основ на донации се повисоки за 34,2%.

Во К-1-2014 вкупните **буџетски расходи** беа повисоки за 5,0% споредено со истиот квартал од 2013 година. Тековните расходи, кои претставуваа 35,9% од кварталниот БДП, беа реализирани повеќе за 4,8% на годишна основа. Капиталните расходи кои претставуваа 4,0% од кварталниот БДП, беа повисоки за 6,5% споредено со истиот квартал од 2013 година. Во рамки на тековните расходи, расходите за стоки и услуги беа повисоко реализирани за 1,2%, додека за расходите за плати и надоместоци беше забележано зголемување од 1,5% во однос на истиот квартал лани. Средствата за трансфери, кои учествуваа со 2/3 во вкупните расходи (65,0%), беа повисоки за 6,8% на годишна основа. Учеството на категоријата „Други трансфери“ во вкупните расходи изнесуваше 20,8% (овде се вклучени трансферите кон локалната власт - блок и наменските дотации, како и други субвенции и трансфери). Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување беа извршени за 6,7% повеќе во однос на истиот квартал од 2013 година. Расходите за каматни плаќања беа намалени за 10,6% на годишна основа, додека споредено со К-4-2013 истите се намалени за 0,1п.п. Расходите по камати на домашен долг забележаа раст од 27,0% на годишна основа, додека каматите за странскиот долг се намалени за 24,3% на годишна основа, додека споредено со К-4-2013 тие се пониски за 18,8%.

Фискалното оптоварување, мерено како утврден дел на буџетските приходи² во однос на номиналниот БДП, во К-1-2014 изнесуваше 26,5% и претставува зголемување од 0,7 п.п. во однос на К-4-2013. Вкупните буџетски расходи претставуваа 39,9% од кварталниот БДП, што е за околу 8 п.п. повисок остварен износ во однос на К-4-2013, односно на годишна основа намалување од 0,3 п.п.

Вкупниот **долг на централната влада**, на крајот на К-1-2014 забележа намалување на своето учество во БДП од 0,1 п.п. во однос на К-4-2013 година. Учеството на надворешниот долг на централната влада во вкупниот долг на истата беше намалено за 1,7 п.п. во однос на К-4-2013, додека

² Вклучува даночни приходи, социјални придонеси и административни такси и давачки.

учеството на внатрешниот долг на централната влада во вкупниот долг на истата беше зголемено за исто толку процентни поени. Со тоа, учеството на внатрешниот долг на централната влада беше зголемено на 44,0% од вкупниот долг на истата.

4. Монетарно-финансиски движења

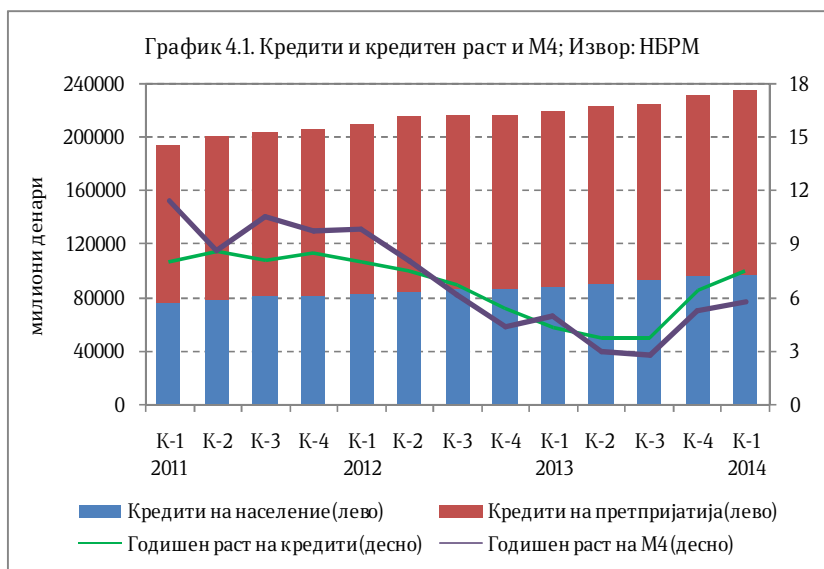
Во првиот квартал на 2014 година, НБРМ ја задржа основната каматна стапка непроменета на нивото од 3,25%, со оглед на отсуство на позначителни промени во амбиентот на спроведување на монетарната политика. Народната банка ја намали каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена, од 1,5% на 1,25%, со што таа се приближи до каматната стапка на расположливите депозити преку ноќ, како инструмент за балансирање на краткорочните ликвидносни флукуации.

Примарните пари³ во К-1-2014 регистрираа квартален пад од 0,4% (раст од 2,3% во К-4-2013) во услови на пад на вкупната ликвидност на банките од 1,1%. Готовите пари во оптек се зголемија за 0,5%. Во однос на март 2013 година, примарните пари се намалија за 3,6%, како резултат на намалувањето на вкупната ликвидност на банките од 8,9%.

Во текот на првиот квартал на 2014 година најтесната парична маса **M1** забележа квартален раст од 2,7% во однос на К-4-2013 година. **Монетарниот агрегат M2**, во К-1-2014 забележа раст од 1,1%, додека најширокиот **монетарен агрегат M4** се зголеми за 2,1%.

Вкупниот депозитен потенцијал⁴ на банките во К-1-2014 се зголеми за 2,2% на квартална основа, што од аспект на секторската структура, главно, се должи на растот на депозитите на домаќинствата од 2,4%. Истовремено, депозитите на приватните претпријатија забележаа квартален раст од 1,8%.

Од аспект на валутата, позитивен придонес остварија и денарските депозити и девизните депозити кои

³ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајната на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁴ Депозитите вклучуваат и пресметана камата.

забележаа раст од 2,8% и 1,4%, соодветно во однос на претходниот квартал. Степенот на евроизација, е намален за 0,3 п.п., односно на 42,8%, мерено преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал.

Според рочноста, во изминатиот период се забележува континуиран раст на учеството на долгорочните депозити во вкупниот депозитен потенцијал, кое во К-1-2014 достигна 25,6%, што е во согласност со кварталниот раст на долгорочните депозити од 5,1% (4,7% во К-4-2013). Краткорочните депозити забележаа раст од 0,5% во анализираниот период.

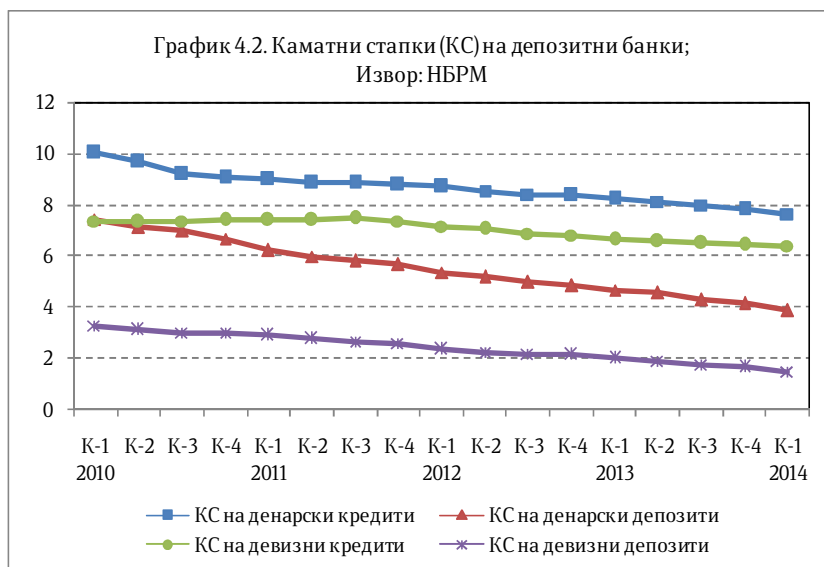
Кредитната активност на банките кон недржавниот сектор во К-1-2014 бележи квартален раст од 1,8%, во услови на раст на кредитите кон домаќинствата од 2,1% и раст на кредитите кон приватните претпријатија од 1,4%. Од валутен аспект, денарските кредити го водеа растот на вкупните кредити и се зголемија за 2,1% на квартално ниво, додека кредитите во странска валута во К-1-2014 регистрираа квартален раст од 0,7%.

Според рочноста, долгорочните кредити во К-1-2014 бележат квартален раст од 1,9%, додека краткорочните кредити се зголемија за 2,9%.

Во првиот квартал на 2014 година, НБРМ ја задржа **каматната стапка на благајничките записи** непроменета на ниво

од 3,25%. Каматните стапки на депозитните банки и во К-1-2014 забележаа надолни поместувања на квартална основа. Имено, каматната стапка за денарските кредити се намали за 0,2 п.п. во однос на претходниот квартал и изнесува 7,6%. Со тоа продолжи трендот на намалување на оваа каматна стапка, кој започна од почетокот на 2010 година. Каматната стапка на девизните кредити се задржа на 6,4%. Каматната стапка на денарските депозити се намали од 4,1% во К-4-2013 на 3,9% во К-1-2014, а каматната стапка на девизните депозити се намали од 1,6% на 1,5% во анализираниот период.

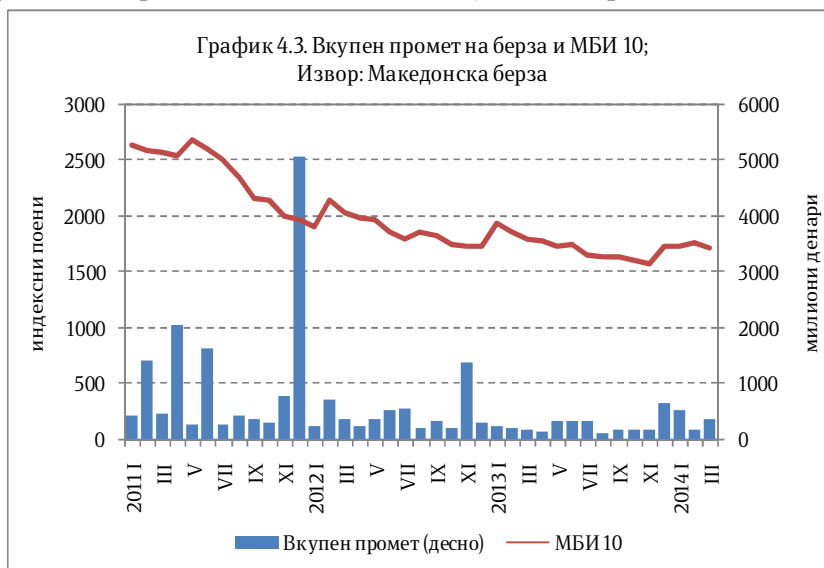
Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити во К-1-2014 се намали на квартално ниво за 0,3 п.п. и изнесува 6,6%, додека каматната стапка на новоодобрените девизни кредити се намали за 0,1 п.п. на 6,2%. Каматните стапки на новопримените денарски и девизни депозити се непроменети на квартално ниво и изнесуваат 2,4% и 0,5%, соодветно.

На **пазарот на капитал**, во првиот квартал од годината се забележа раст на вкупниот промет на берзата од 3,4% во однос на претходниот квартал, што се должи на порастот регистриран кај класичното тргување, од 35,3% и на растот на прометот од јавните берзански аукции.

Во однос на истиот квартал од претходната година, вкупниот промет забележа раст од 72,9% во услови на зголемен промет од класично тргување за 39,2%, блок трансакции од 86,5% и јавни берзански аукции.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10, како агрегатен показател на берзанските движења на крајот на првиот квартал изнесуваше 1.724,51 индексни

поени, што претставува пад од 0,8% во однос на декември 2013 година, додека во однос на март 2013 година индексот е понизок за 3,8%.

5. Надворешен сектор

5.1. Надворешно - трговска размена

Според податоците на Државниот завод за статистика во К-1-2014 вкупната надворешно трговска размена со странство изнесува 2.054,7 милиони евра и бележи раст од 10,6% во однос на истиот квартал од 2013 година.

Во К-1-2014 **извозот на стоки** изнесува 814,3 милиони евра и во однос на истиот квартал од претходната година забележан е раст од 13,0%, додека во однос на претходниот квартал забележана е контракција од 5,5%.

Анализирано **по сектори на СМТК** (Стандардна меѓународна трговска класификација), позитивни движења во **извозот** во К-1-2014 во однос на истиот квартал од 2013 година се забележуваат кај:

- машини и транспортни уреди за 92,3% (во рамки на кои се зголемија категориите: електрични машини, апарати и делови за 2,5 пати или 40,4 милиони евра; и индустриски машини и делови за 54,8% или 24,3 милиони евра);

- хемиските производи за 28,7% (хемиски материи и производи се зголеми за 33,6% или 38,1 милиони евра);
- производи за храна за 2,1% (овошје и зеленчук за 28,1% или 5,2 милиони евра); и
- производи класирани по материјалот за 0,2% (во рамки на кои категоријата изработки од неметални минерали се зголеми за 40,4% или 2,2 милиони евра).

Од друга страна, негативни движења во извозот се забележуваат кај:

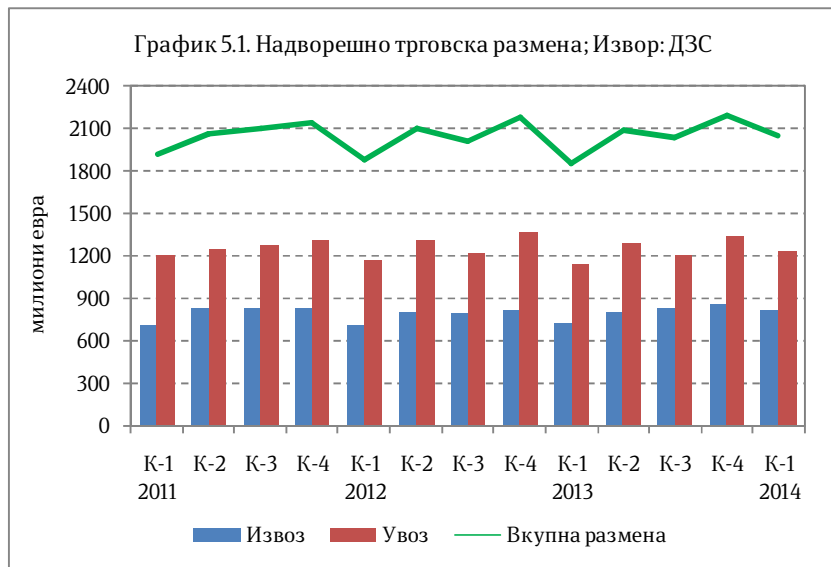
- минерални горива и мазива за 51,1% (во рамки на кои категоријата нафта и производи од нафта се намали за 50,7% или 9,9 милиони евра);
- пијалоци и тутун за 27,1% (тутун и производи од тутун за 39,5% или 9,2 милиони евра); и
- суровини освен гориво за 12,5% (метална руда и отпадоци од метал забележа раст од 16,8% или 7,5 милиони евра).

Во К-1-2014, гледано по **економска намена** најголемо учество во извозот имаат: стоките за индустриски набавки (49,9%), потоа следуваат стоките за широка потрошувачка (22,1%), производите за инвестиции без транспортна опрема (12,3%), храна и пијалоци (8,3%), транспортна опрема (6,4%) и горива и мазива (1,1%).

Увозот на стоки во К-1-2014 изнесува 1.240,4 милиони евра и претставува раст од 9,1% во однос на К-1-2013, додека во однос на претходниот квартал забележан е пад од 6,9%.

Анализирано по **сектори на СМТК**, најголемо позитивно придвижување на **увозот** во К-1-2014 во однос на К-1-2013 се забележува кај:

- машини и транспортни уреди за 18,9% (електрични машини, апарати и делови за 41,0% или 16,9 милиони евра; и погонски машини и уреди за повеќе од 3,5 пати или 15,7 милиони евра);
- производи класирани по материјалот за 15,3% (пришто зголемување има кај категоријата: обоени метали за 35,9% или 39,3 милиони евра);

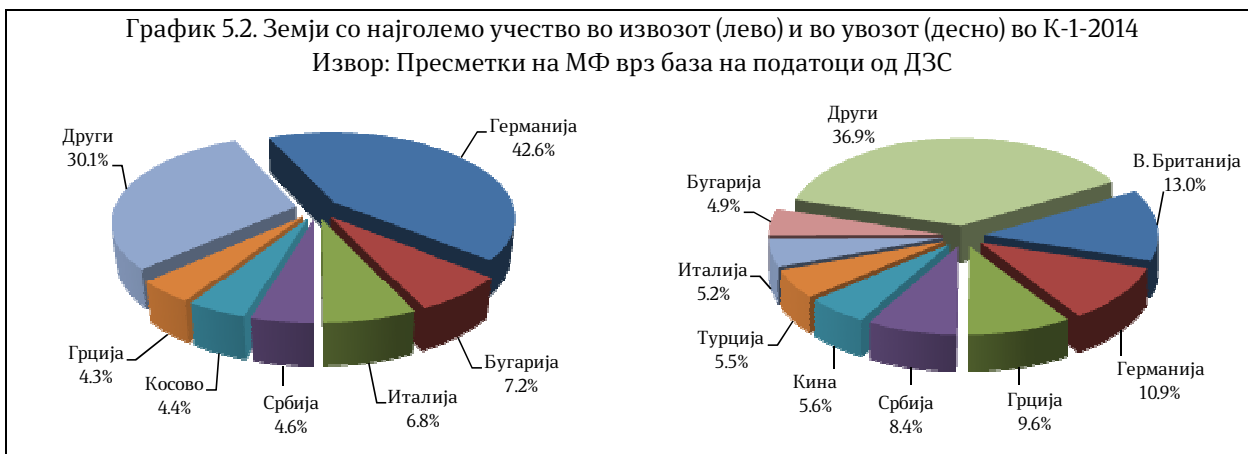

- минерални горива и мазива за 7,1% (пришто зголемување има кај категориите: електрична енергија за 16,9% или 7,1 милиони евра; и нафта и производи од нафта за 5,3% или 6,2 милиони евра);
- производи за храна за 4,6% (во рамки на која зголемување има кај категориите: овошје и зеленчук за 16,2% или 2,8 милиони евра; жита и преработки од жита за 13,4% или 2,3 милиони евра; и млечни производи и јајца за 23,4% или 1,9 милиони евра); и
- суровини освен гориво за 4,2% (маслодајно семе и плодови се зголеми за 74,4% или 1,6 милиони евра).

Најголемо негативно придвижување на увозот се забележува кај:

- хемиски производи за 3,6% (неоргански хемиски производи за 49,0% или 9,0 милиони евра; и производи за боење и штавење за 29,7% или 7,2 милиони евра); и
- пијалоци и тутун за 32,8% (тутунот за 46,9% или 3,9 милиони евра).

Гледано по **економска намена** во К-1-2014 најголемо учество во увозот имаат: стоките за индустриски набавки (45,7%), потоа следуваат горива и мазива (16,7%), производите за инвестиции без транспортна опрема (12,5%), храна и пијалоци (10,3%), стоките за широка потрошувачка (9,8%), и транспортна опрема (4,9%).

Во К-1-2014, надворешно трговската размена на Република Македонија со Европската унија (ЕУ 27) е зголемена за 24,3% во однос на К-1-2013, пришто учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена се зголемило за 5,5 п.п. во однос на првиот квартал од 2013 година и изнесува 69,9%, при што извозот на стоки учествува со 80,1%, а увозот на стоки со 63,2%.

Како резултат на структурните промени во размената со странство во првиот квартал од 2014 година 85,0% од трговскиот дефицит на земјата е последица на дефицитот во размената со Велика Британија, Грција, Србија и Кина, а остатокот од дефицитот е последица на размената со: Турција, Русија, Романија, Словенија,

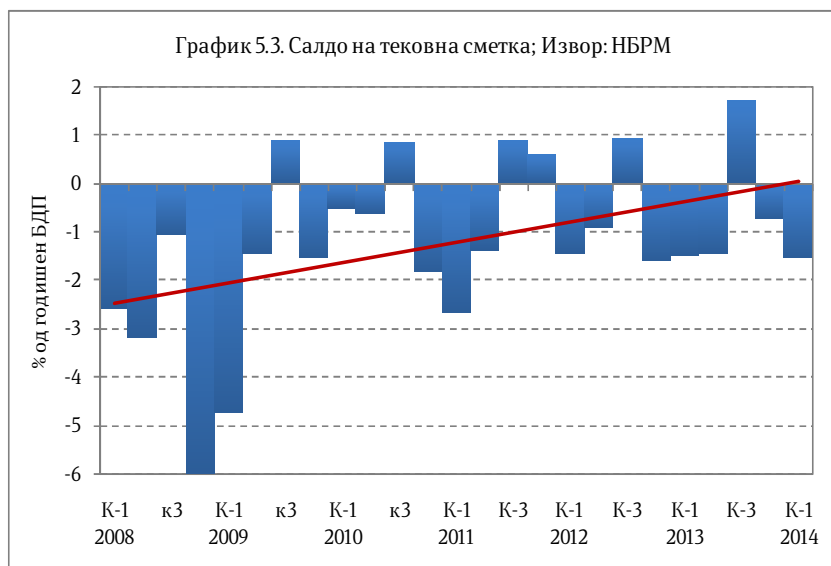
Австрија и други. Суфицит во размената е остварен со Германија, Косово, Белгија, Босна и Херцеговина и Холандија.

5.2. Платен биланс

Во првиот квартал од 2014 година на тековната сметка на билансот на плаќања беше регистриран дефицит од 123 милиони евра или 1,5% од проектираниот БДП, што претставува продлабочување во однос на претходниот квартал за 0.8 п.п..

Анализирано на годишно ниво, дефицитот на **тековната сметка** е продлабочен за 8,8%, за што најголем придонес (-15,5%) имаше намалувањето од 5,8% на приливите по основ на нето тековни трансфери и зголемувањето на трговскиот дефицит за 2,6% (придонес од -8,7%). Во спротивна насока делуваа зголемените приливи од нето услуги (13,4%) и стеснувањето од 4,6% на дефицитот на сметката нето доходи.

Во услови на продлабочување на негативното салдо на увозот за 9,2% и покрај зголемиот извоз за 12,7%, **трговската сметка** во К-1-2014 забележа проширување за 2,6% на годишно ниво и истата изнесува од 4,8% БДП. Притоа, извозот имаше позитивен придонес од 24,4%, додека увозот имаше негативен придонес од 27% во салдото на трговската сметка.

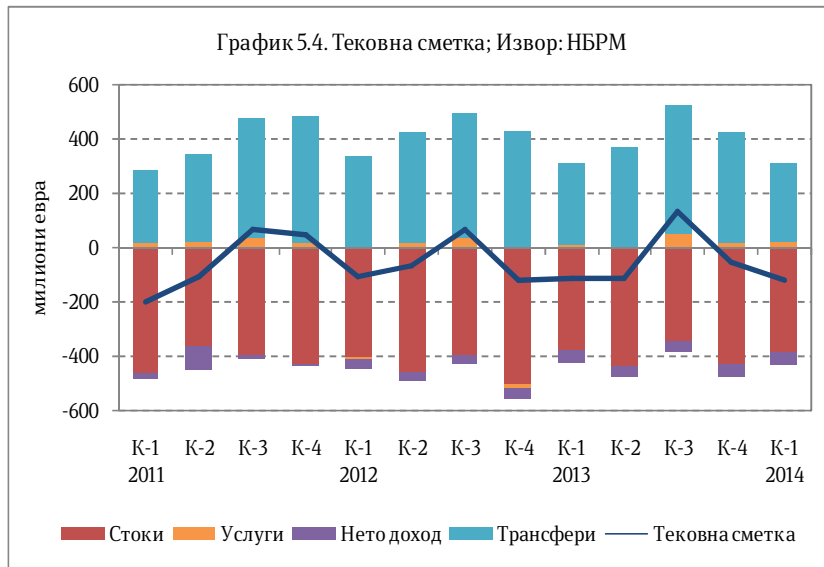
Во К-1-2014, при зголемен извоз на услуги за 21,1% и продлабочување на салдото на увоз на услуги за 12,7%, беше регистриран суфицит од 23,2 милиони евра на **салдото на нето услуги**, што е речиси трикратно зголемување на годишно ниво.

Дефицитот на **сметката на нето-доходи** во К-1-2014 изнесуваше 47,9 милиони евра и истиот забележа стеснување на годишно ниво за 4,6%, што влијаеше во спротивна насока на движењето на тековната сметка.

Трговската отвореност на Република Македонија во К-1-2014 изнесува 113,3% и е повисока за 4,8 п.п. во однос на истиот квартал од 2013 година.

Нето - тековните трансфери во К-1-2014 изнесуваат 286,7 милиони евра и истите се пониски за 5,8% во однос на К-1-2013. Падот се должи на намалувањето на приватните трансфери за 5,6%, кои учествуваат со 98% во вкупните нето-трансфери. Приватните трансфери во К-1-2014 изнесуваат 280,7 милиони евра, а

според нивната структура, доминантно учество имаат другите трансфери (86%) кои регистрираат надолно движење за 7,6% на годишно ниво и изнесуваат 240,3 милиони евра, додека дознаките од вработените се зголемиле за 8% споредено со К-1-2013 и изнесуваат 40,4 милиони евра.

Покриеноста на трговскиот дефицит со приватните трансфери во К-1-2014 изнесува 72,9% и истата е намалена на годишно ниво за 6,4 п.п..

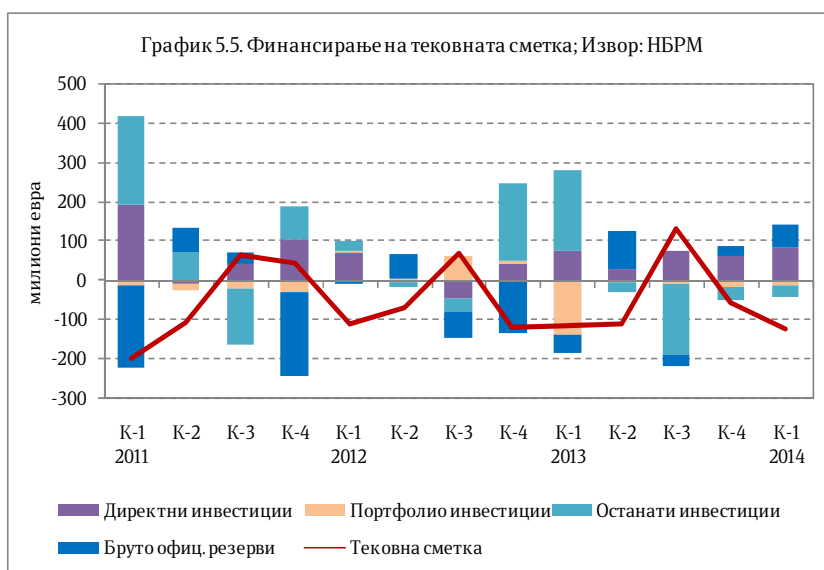
Кај капиталната и финансиската сметка, во К-1-2014 се регистрирани приливи во износ од 107,5 милиони евра и истите се непроменети споредено со К-1-2013. Приливите на финансиската сметка во најголем дел произлегуваат од прилив на директни инвестиции.

Кај директните инвестиции во земјата се регистрирани позитивни движења, при што во К-1-2014 тие изнесуваат 86,9 милиони евра и се зголемени за 10% на годишно ниво.

Значителна промена во финансиската сметка е регистрирана кај портфолио инвестициите, кои во К-1-2014 изнесуваат 9,9 милиони евра, што на годишно ниво претставува

намалување за 127 милиони евра, што во најголем дел се должи на намалените инвестиции во државни хартии од вредност.

Останатите инвестиции регистрираа значајни промени на годишно ниво, при што во К-1-2014 остварен е нето-

прилив од 30,4 милиони евра, во услови на зголемување на надворешното задолжување по основ заеми.

Истовремено, регистрирано е намалување на бруто официјалните резерви, од 58,9 милиони евра во К-1-2014, наспроти зголемувањето во истиот квартал од претходната година (од 43,9 милиони евра). Сепак, состојбата на **бруто девизните резерви** се одржува на адекватно ниво и во К-1-2014 тие изнесуваат 1.941,2 милиони евра.

Министерство за финансии
Сектор за макроекономска политика

Извештајот го подготвија:

Ангела Васовска
Анета Дудеска
Ана Николова
Ирена Панева
Копринка Сапунова
Нецати Куртиши

Контролирал:

Весна Цветанова

Одобрил:

Јордан Трајковски

Jordan.Trajkovski@finance.gov.mk

Скопје, јули 2014 година